

Smittskydd - Pneumokockvaccination av riskgrupper

Innehåll

Smittskydd - Pneumokockvaccination av riskgrupper.....	1
Syfte och omfattning.....	1
Bakgrund.....	1
Kostnadsfri pneumokockvaccination i Region Uppsala.....	2
Genomförande av kostnadsfri vaccination mot pneumokocker och ersättning.....	2
Information och erbjudande	2
Utförare och ersättning.....	3
Inköp av vaccin	3
Riskgrupper och vaccinval	3
Dokumentation av vaccindoser inom vaccinationsprogrammet.....	4
Roller och ansvar	5
Dokumenthistorik.....	5
Referenser.....	5

Syfte och omfattning

I Region Uppsala är vaccination mot pneumokocker kostnadsfritt för dem som omfattas av Folkhälsomyndighetens rekommendationer om pneumokockvaccination. Vaccinatörer ersätts för vaccin och vaccination enligt avtal. Dokumentet beskriver förutsättningarna och var vaccinationerna ges.

Bakgrund

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att personer över 65 år och medicinska riskgrupper vaccineras mot pneumokocker. Rekommendationerna uppdaterades i september 2023 [Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#).

Vissa riskgrupper som rekommenderas vaccin omfattas sedan december 2022 också av det särskilda vaccinationsprogrammet för riskgrupper mot pneumokocker som regeringen beslutat om [Vaccinationsprogrammet för riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#).

Det finns två typer av pneumokockvaccin, dels polysackaridvaccin med skydd mot 23 pneumokockserotyper, PPV23 (Pneumovax®), dels konjugatvaccin där polysackaridmolekylerna sitter fast på ett protein, det rekommenderade vaccinet ger skydd mot 20 serotyper, PCV20 (Apexxnar®). Våren 2024 blir detta vaccin godkänt för både barn och vuxna och byter då försäljningsnamn från Apexxnar® till Prevenar20®. [Vaccination mot pneumokockinfektion — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)

Rekommendationerna omfattar riskgrupper med ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom (de flesta) och riskgrupper med **mycket hög risk** för allvarlig pneumokocksjukdom. De med ökad risk rekommenderas PPV23 med påfyllnadsdos var 5e år och de med mycket hög risk rekommenderas PCV20 eller en kombination. [Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#).

Kostnadsfri pneumokockvaccination i Region Uppsala.

Barn under 2 års ålder erbjuds pneumokockvaccination på BVC inom ramen för barnvaccinationsprogrammet.

Personer över 2 års ålder erbjuds pneumokockvaccin i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper och innefattar dem som är bosatta inom regionen enligt 8 kap 1§ i hälso och sjukvårdslagen (2017:30) [SFS 2018:694 Lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen \(2017:30\) \(lagboken.se\)](#).

Genomförande av kostnadsfri vaccination mot pneumokocker och ersättning

Information och erbjudande

- Primärvård och specialistvård som har kontakt med personer över 65 år eller medicinska riskgrupper som omfattas av folkhälsomyndighetens rekommendationer om pneumokockvaccination ska aktivt efterfråga vaccinstatus.
- Individer som saknar pneumokockvaccination enligt rekommendationerna ska erbjudas vaccination.
- Stamcellstransplanterade vaccineras enligt särskilt schema.

Utförare och ersättning

Vaccination mot pneumokocker görs på vårdcentral eller på vaccinationsbyrå. Vårdcentraler och vaccinationsbyråer med LOV-avtal med Region Uppsala ersätts enligt avtal för vaccinationen och för vaccinkostnaden.

Särskilda immunsupprimerade grupper vaccineras enligt överenskommelse av infektionsmottagningen Akademiska Sjukhuset. Då belastar kostnaden remitterande klinik.

Pneumokockvaccination med polysackaridvaccin PPV23 ges på vårdcentral eller på vaccinationsbyrå. Personer kan söka själva, hänvisas eller remitteras för vaccination enligt rekommendationerna.

PPV23-vaccination förnyas när minst 5 år gått sedan föregående dos.

Pneumokockvaccination med 20-valent konjugatvaccin PCV20 ges på vårdcentral. Patienter som följs på en specialistklinik remitteras till vårdcentral för vaccination med specifikation vilket vaccin som ska ges. Tidigare ovaccinerade splenektomerade eller med de med cochleaimplantat kan vaccineras utan remiss från specialist.

Inköp av vaccin

Upphandling av vaccin görs för regionens räkning av Adda inköpscentral. Vaccinatörer som ger kostnadsfri vaccination enligt regionalt avtal får avropa vaccin från Region Uppsalas del av upphandlingsavtalet. Regionala vårdgivare ska avropa vaccin från Adda-avtalet. Ersättning till vaccinatör utgår från upphandlat pris.

[Smittskydd - Vaccinsamordning – \(regionuppsala.se\)](#)
[Ramavtal Vaccin enligt det nationella barnvaccinationsprogrammet 2021 — Adda](#)

Riskgrupper och vaccinval

Grupper med ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom

- **Kronisk hjärtsjukdom.**
- **Kronisk lungsjukdom** t.ex svår KOL, svår astma.
- **Tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation** t.ex kroniska neurologiska sjukdomar, extrem fetma, Mb Down.
- **Kronisk leversjukdom** med påverkan på leverfunktionen.
- **Kronisk njursvikt** t.ex nefrotiskt syndrom.
- **Diabetes mellitus.**
- **Personer som haft invasiv pneumokockinfektion.**
- **Personer 65 år och äldre.**
- **Personer med alkohol eller narkotikaberoende.**
- **Personer som röker.**
- **Svetsare** som är utsatta för toxisk rök i arbetet.

Rekommenderas PPV23 med påfyllnadsdos när det gått 5 år eller mer sedan föregående dos.

Grupper med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom

- **Aspleni eller hypospleni** t.ex splenektomerade personer, tillstånd som medför bristande mjältnfunktion, planerad splenektomi*.
- **Liquorläckage** t.ex liquorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen*.
- **Nedsatt immunförsvar** t.ex personer som genomgått stamcell eller benmärgstransplantation**. Personer med hematologisk cancer, sickelcellsanemi eller lungcancer. Vissa andra personer med nedsatt immunförsvar till följd av sjukdom eller behandling som efter individuell bedömning anses ha en mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom. Vårdprogram för särskilda sjukdomar kan specificera vissa behandlingar eller patientgrupper.
- **Cochleaimplantat.**
- **Cystisk fibros.**
- **Organtransplantation.**

Behandlande läkare beslutar om vaccination rekommenderas. Vid vaccination rekommenderas till personer från 18 år en dos PCV20. Tidigare vaccinerade med PCV10, PCV13 och/ eller PPV23 vaccineras med PCV20 minst 1 år efter senaste dosen. Eftersom PCV20 ännu inte är godkänt för barn rekommenderas barn 2-17 år en dos PCV15 följt av en dos PPV23 minst 2 månader senare.

* Personer med aspleni, hypospleni eller liquorläckage vaccineras med PCV20 följt av PPV23 minst 2 månader senare.

**Stamcellstransplanterade följer ett särskilt schema.

Dokumentation av vaccindoser inom vaccinationsprogrammet

De vaccindoser som omfattas av det nationella särskilda vaccinationsprogrammet för riskgrupper mot pneumokocker ska enligt lag ([Lag \(2012:453\)](#)) registreras i det nationella vaccinationsregistret [Nationella vaccinationsregistret — Folkhälsomyndigheten \(folkhsomyndigheten.se\)](#). Men inte de doser som inte omfattas av programmet.

Vaccindoser ordinerade i Cosmic av vårdgivare som har vårdavtal med Region Uppsala kommer automatiskt registreras i det nationella vaccinationsregistret.

Roller och ansvar

Regionstyrelsen beslutar om kostnadsfrihet för rekommenderade vaccinationer.

Smittskyddsenheten ansvarar för regionens rekommendationer och övergripande för information och genomförande av vaccinationerna.

Vårduppsdragsenheten upprättar och förvaltar avtal med vaccinatörer samt står för kontakten mellan regionen och vaccinatörerna.

Vårdgivare ska informera riskgrupper och erbjuda vaccination enligt rekommendationerna och dokumentets riktlinjer.

Vaccinatörer ska vaccinera i enlighet med avtal med regionen, medicinsk praxis och aktuella rekommendationer och dokumentets riktlinjer.

Vaccinatörer ansvarar för att varje dos som ges till en person som omfattas av det särskilda vaccinationsprogrammet för riskgrupper mot pneumokocker registreras i det nationella vaccinationsregistret. För vaccinatörer som dokumenterar vaccinationer i cosmic via Region Uppsala sker detta automatiskt.

Vaccinatörer med vårdavtal med Region Uppsala ska dokumentera vaccinationer i cosmic.

Vårdcentraler som har vårdavtal med Region Uppsala ska köpa vaccin i Addas upphandlade avtal.

Dokumenthistorik

Författare

Anna Gillman

Datum

2022-11-30 Nytt dokument.

2024-02-19. Genomgripande revision för tydligare beskrivning vem som ska göra vad. Uppdatering namn på vaccin. Granskning av smittskyddsenheten, Nära vård och hälsa, vårduppsdragsenheten, Regioninköp och upphandling.

Referenser

[Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vaccination i enlighet med det särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper HSLF-FS 2022:55 — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\).](#)

[Lag \(2012:453\) om register över nationella vaccinationsprogram m.m. Svensk författningssamling 2012:2012:453 t.o.m. SFS 2020:1194 - Riksdagen.](#)

[Nationella vaccinationsregistret — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\).](#)

[Ramavtal Vaccin enligt det nationella barnvaccinationsprogrammet 2021 — Adda.](#)

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\).](#)

[SFS 2018:694 Lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen \(2017:30\) \(lagboken.se\).](#)

[Smittskydd - Vaccinsamordning – \(regionuppsala.se\).](#)

[Vaccinationsprogrammet för riskgrupper — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\).](#)

[Vaccination mot pneumokockinfektion — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\).](#)